

1966-2006

FÖRBO FIRAR 40 ÅR

Vad hände 1966?
– mode, musik & kuriosa

Förbo en rebell
– hur det hela började

Fira 40 år med
oss på Förbo!

förbo

Grattis Förbo!

När Förbo föddes var jag sexton år och bodde hemma hos mamma och pappa. Det var en annan tid när man sa herr, fru och fröken till varandra, SVT visade sin första sändning i färg och tidningarna skrev om bråk mellan raggare och mods. I Bildjournalen kunde man läsa om dåtidens stora: Beatles, Beach Boys och Lovin' Spoonful konkurrerade på hitlistorna med våra inhemska stjärnor Tages, Ola and the Janglers och Hep Stars.

Själv började jag gymnasiet och minns särskilt hur jag kom hem från skolan till hembakta bullar som avnjöts på trappan tillsammans med min mamma. Hemma i Nyköping stred vi om det enda badrummet när det skulle appliceras ögonskugga och håret skulle kamas och sprayas.

Med lite distans kan man ju tycka att vi bodde oförsäkrat bra i vårt lilla radhus. Att ha ett eget badrum att köa till var få förutnat, men som sextonåring hade jag inte det perspektivet. Förbo – och många andra kommunala bostadsbolag – bildades just för att bostadsbristen var enorm och den svenska boendestandarden knapp. 5-6 personer i en tvårumslägenhet var inte ovanligt. Om man överhuvudtaget fick en lägenhet (även om detta i ärlighetens namn också i dag är svårt).

Att Förbo är och har varit med och skapat hem med god standard i 40 år är något jag är stolt över (även om jag själv "bara" har varit med de senaste 10 åren). På 40 år har det hänt mycket: Förbo har moderniserats, utvecklats i takt med tidens krav på miljö och teknik, och, inte minst, genom våra hyresgästers synpunkter och önskemål. Möjligheterna att påverka sitt hem som boende har med tiden ökat med eget underhållsansvar och tillval så att du som hyresgäst kan sätta din personliga prägel.

Å andra sidan är Förbo på många sätt sig likt. Vi arbetar fortfarande för att utveckla hyresrätten. I våra drygt 5000 lägenheter har mångdubbelt med människor skapat sina hem genom åren. Vi bygger, nu som då, hyresrätter, småskaligt och mänskligt, med en innerlig ambition att våra hyresgäster ska trivas hos oss. Vi är nämligen övertygade om att vi om ytterligare 40 år fortfarande är ett bostadsföretag att räkna med och att vi kommer ha bidragit till hyresrättens fortsatta positiva utveckling.

Den 14 september firar vi 40-årsringen Förbo med våra hyresgäster med festligheter på flera områden. Jag hoppas att du har lust att komma.

Ulla Hamnlund-Eriksson

En på miljonen

Förbo gav småskaligheten ett ansikte under miljonprogrammets första år

Per Oscarsson chockade Sverige när han klädde av sig i Hylands hörna, Brynäs blev svenska mästare i ishockey och kungen tog studenten. Och i Sverige rådde byggboom. 1 miljon lägenheter skulle byggas på 10 år men hur skulle små kommuner som Råda, Ytterby och Lerum kunna leva upp till vad riksdagen utlovade?

Förbo skulle kunna ses som en rebell i kommunala bostadsbolagssammanhang, åtminstone på den tiden när företaget grundades, 1966. I en tid när storskalighet rådde – miljonprogrammets tid hade precis påbörjats och kolossala områden som Tynnered, Gårdsten och Hammarkullen poppade upp – byggde Förbo småskaligt, låga hus med närhet till naturen. Förvisso präglades även Förbos områden av dåtidens arkitektur och materialval som genom åren fått både spott och spe, men genom att bygga små områden med låga hus och stora grönytor mellan husen lyckades Förbo undvika mycket av miljonprogrammets baksida, tycker Jan Gustafsson, ordförande i Förbos styrelse:

Råda i Mölnlycke.

– Både Höjden i Lerum och Råda i Mölnlycke är rent arkitektoniskt typiska miljonprogramsområden, men jag tycker att de framstår som något helt annat. Förbo visade att det gick att hålla även stora områden småskaliga och låga och byggde dessutom hyresrättsradhus, något som inte var särskilt vanligt på den tiden. Med facit i hand måste man ge en eloge till att dåvarande ledning och politikerna i våra kommuner orkade stå emot trycket att bygga stort.

Det skulle vara stort

För stort var det som premierades. På grund av den låga bostadsstandardens och akuta bostadsbristen som rådde i Sverige under 1950- och tidigare delen av 60-talet beslutade 1964 riksdagen att 1 miljon bostäder skulle byggas mellan 1965 och 1974. Sveriges kommuner erbjöds gynnsamma ekonomiska förutsättningar för att bygga storskaligt; i synnerhet premierades detaljplaner som innehöll fler än 1000 bostäder. Storskaligheten blev miljonprogrammets kännetecken.

Men storskaligheten passade inte alla. I småkommunerna Lerum, Råda och Ytterby oroade man sig för att inte kunna leva upp till riksdagens bostadspolitik. Lösningen blev att slå sig samman, en lösning som fortfarande är unik. Det finns bara ett interkommunalt (av flera kommuner samägt) bostadsbolag i Sverige och det är Förbo; kommunerna fick söka dispens eftersom det avvek från regelverket kring kommunala bolag.

Omöjligt att hitta lägenhet

Fram växte ett nytt bostadsbolag. Ett flertal byggprojekt började planeras i ägarkommunerna. Det första var Höjden i Lerum: 96 lägenheter i radhusliknande byggnader i två plan. Låga, enkla hus, nära naturen. Hyran var på den tiden 63,60 kronor per kvadratmeter och år, vilket för en normaltrea på 73 kvadratmeter innebar 387 kronor; samma lägenhet kostar idag cirka 4800 kronor.

Snart anslöt sig kommunerna Stora Lundby, Lindome och Marstrand och vid kommunsammanslagningen 1971 uppstod dagens ägarkonstellation: Härryda, Lerum, Mölnådal och Kungälv. Strax därefter köptes husen på Centralvägen av Stiftelsen Mölnlycke-bostäder.

Astrid Gärdeståhl var med på den tiden; hon var hyresgäst långt innan Förbo fanns. I tvåan på Centralvägen i Mölnlycke flyttade hon in redan 1957 tillsammans med maken och dottern. I bostadsbristens Sverige ställdes inte samma krav på utrymme som i dag. Dottern Marie sov på soffan i vardagsrummet under hela sin uppväxt. Men trots trångboddheten trivdes familjen, menar Astrid:

Astrid Gärdeståhl har bott i sin 2:a på Centralvägen i 49 år.

– Det var näst intill omöjligt att hitta lägenhet på den tiden och köpa hus var det inte tal om. Min man var resande i stolsbranschen och var inte hemma på veckorna. Vi var jätteglada över lägenheten.

Vilket Astrid fortfarande är. I 49 år har hon bott där, den mesta tiden i Förbos regi. På den tiden var det som i dag är ett expanderande centrum landsbygd:

– Här var rent idylliskt när vi flyttade in. Barnen i huset lekte på ängarna utanför eller gick över till Hansson, bonden härintill, och lekte med deras djur. Sen fick folk bil och då växte centrum mer och mer.

Stark identitet

I dag har Mölnlycke centrum utvecklats till en liten småstad. Förbo fortsätter att bygga mindre områden på ett flertal ställen i den fyra ägarkommunerna: Fågelsten i Lindome får ett 40-tal lägenheter i radhusstil, 30 lägenheter enligt IKEAs koncept BoKlok står vid årsskiftet klara i Önneröd, Landvetter, Höjden kompletteras med ytterligare cirka 40 lägenheter och Ytterby centrum

Husen på Centralvägen byggdes 1956, och har varit i Förbos ägor sedan 1973.

fräschas upp och byggs ut, med Förbo inblandat. Och så vidare.

Huruvida Förbos ledning redan 1966 kunde förutse baksidan med miljonprogrammets storskalighet eller om Förbos koncept att bygga litet och marknära var ett slumpartat lyckokast får bli osagt, menar Jan Gustafsson:

– Hur det än var så har det varit lyckosamt att vi inte har behövt ändra inriktning och därmed kunnat skapa en stark identitet genom våra småskaliga och naturnära områden.

FAKTA OM FÖRBO

Förbo bildades 1966 och det övergripande målet för företaget har hela tiden varit att bidra till de fyra ägarkommunernas framgång genom att kunna erbjuda ett bra boende.

Första VD: Herr Henry Hansson

VD under 20 år: Leif Klittmar

Nuvarande VD: Ulla Hamnlund-Eriksson

Antal lägenheter: ca 5130 i 52 områden

Ägarkommuner: Härryda, Mölnådal, Lerum och Kungälv

Antal medarbetare: ca 50, merparten som förbovärdar ute i våra områden

Hemsida: www.foerbo.se

Nostalgi 1966

Detta hände 1966

Kenny Bräck, Lena Ph, Samantha Fox och Carola ser ljuset för första gången

Ett vanligt brev kostar 40 öre att skicka.

Bensin kostar 79 öre/liter

Lill Lindfors & Svante Thuresson kommer tvåa i Eurovision Song Contest med Nygammal vals

England vinner fotbolls-VM (Sverige föll redan i den avgörande matchen i kvalet mot Västtyskland)

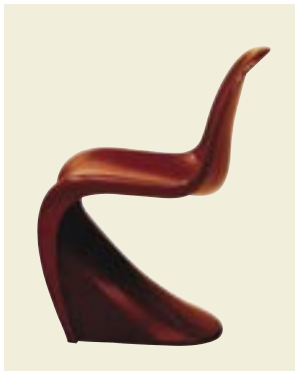
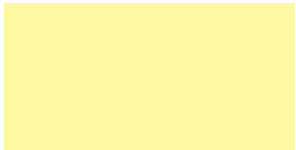
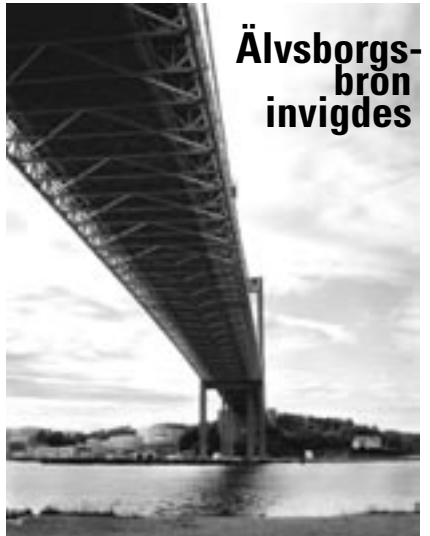
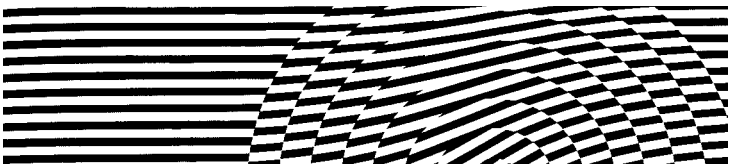
Sveriges Television sänder sin första sändning i färg

Gävlebocken sattes upp för första gången 1 december 1966 (och brändes för första gången den sista i samma månad).

Man lyssnade på musik som

The Beatles, Jimi Hendrix, Ola and the Janglers, The Beach Boys, Sonny and Cher, The Animals, Rolling Stones, Canned Heat, Fleetwood Mac, Tages, The Monkees, The Lovin' Spoonful, Hep Stars, The Archies, The Kinks, Elvis Presley, The Marvelettes, The Kinks, The Supremes, Simon & Garfunkel

Mode under slutet av 60-talet

Man hade fempunktsfrisyrer, Vidal Sassoon-bob eller upptuperade Farah Diba-frisyrrer

Svart och vitt i grafiska mönster var populärt på tex raka A-formade klänningar

Tjejerna bar knähöga stövlar, gärna i lack

Filmen Barbarella gav upphov till ett rymdinspirerat mode

Mary Quant introducerade minikjolen

Skägg blev mode bland intellektuella

Vänsterinriktade bar Maojackor

Modsen bar duffeljackor och åkte på skotrar från Vespa och Lambretta

